

Συντάχθηκε απο τον/την administrator
Κυριακή, 11 Μάρτιος 2012 23:51 -

Με αφορμή την απώλεια του Lucio Dalla: Μια μικρή ιστορία του ιταλικού πολιτικού τραγουδιού

Αυγή 11/03/2012

Των Μιχάλη Παπαμακάριου και Αντώνη Φράγκου

Σίγουρα η αφορμή, αν θέλετε, είναι η ξαφνική απώλεια του Lucio Dalla, αλλά το ιταλικό πολιτικό ή, καλύτερα, το κοινωνικό τραγούδι, το είδος δηλαδή που ο Dalla υπηρέτησε, έχει μακρόχρονη ιστορία.

Γράφτηκε για να μιλήσει για γεγονότα, αγώνες και συναισθήματα και πηγαίνει σε βάθος χρόνου. Μάλιστα τη μεγάλη άνθησή του τη γνωρίζει το δεύτερο μισό του 1800 μέχρι, περίπου, το 1978. Στην αρχή είναι ο αγώνας για την ένωση της Ιταλίας με τους ερυθροχίτωνες του Γαριβάλδη και παράλληλα αυτός των οκτώ ωρών εργασίας, η χειραφέτηση των γυναικών και άλλα κοινωνικά και πολιτικά διακυβεύματα της εποχής. Έπειτα ο αντιφασισμός του '30 και του '40 και παραπέρα ο Ιταλικός Μάης που είχε διάρκεια σχεδόν δέκα χρόνων.

Βέβαια, από τη δεκαετία του '60 η Ιταλία γνωρίζει την εμφάνιση των Cantautori -των τραγουδοποιών. Που συνεπάγεται συνθέτες που γράφουν και ερμηνεύουν οι ίδιοι τη μουσική τους. Άγνωστοι -οι παλιότεροι- σε εμάς, παρ' όλα αυτά το όνομα του Michele Straniero αξίζει μνείας μιας και υπήρξε καθοριστικός παράγοντας με τους Cantachronache -μιας ομάδας τραγουδοποιών από το Τορίνο.

Σε εκείνους τους καιρούς οι καλλιτέχνες μελοποιούσαν λόγια κείμενα, ανάμεσά τους αυτά των Ουμπέρτο Έκο, Ιταλο Καλβίνο και Πιερ Πάολο Παζολίνι. Τούτων δοθέντων, μια πολιτικοποιημένη γενιά νέων μουσικών αναδυόταν παράλληλα με τους κοινωνικούς και

Συντάχθηκε απο τον/την administrator
Κυριακή, 11 Μάρτιος 2012 23:51 -

μαζικούς ταξικούς αγώνες στην Ιταλία. Οι επιρροές τους έρχονται από το γαλλικό τραγούδι (Georges Brassens, Serge Gainsbourg, Boris Vian, Jacques Brel, Léo Ferré) και από τη λαϊκή μουσική της Ιταλίας. Φυσικά με περισσότερο ηλεκτρισμό και σύγχρονες απόψεις.

Ούτως, το σύγχρονο κοινωνικό και πολιτικό τραγούδι στην Ιταλία δεν γεννήθηκε εκ του μηδενός -πώς άλλωστε-, αλλά από μια μεγάλη παράδοση αιώνων έτσι ώστε να φθάσει στις ημέρες μας φορτωμένο με σημασίες και συμβολισμούς. Σημεία που επιζούν και επηρεάζουν με τον τρόπο τους το έργο των σημερινών δημιουργών. Το θρυλικό "Bandiera Rossa" και το αντάρτικο "Bella Ciao" -ή, ακόμη, το "Via Del Campo" του Fabrizio De Andre και το "Contessa" του Paolo Pietrangeli- έλκουν λίγο - πολύ την καταγωγή τους σε πολύ μακρινές λαϊκές μελωδίες.

Έντονη είναι η παραγωγή πολιτικού τραγουδιού σε εποχές κοινωνικών αναταράξεων, όπως είπαμε παραπάνω, σαν τον μακρύ Ιταλικό Μάη. Τα τελευταία χρόνια, από τη δεκαετία του '90 μέχρι σήμερα, μια καινούρια φουρνιά κοινωνικών μουσικών έχει εμφανιστεί, η οποία, μολονότι δεν συγκεντρώνει ακόμη τα ακροατήρια άλλων εποχών, λειτουργεί, με εξαιρέσεις, στο ανεξάρτητο κύκλωμα και κυκλοφορεί τις μουσικές της χωρίς περιορισμούς.

Σημαντική επιρροή για τους νέους μουσικούς αποτελεί το κίνημα του δεύτερου κύματος των Cantautori, που ευδοκίμησαν κυρίως τη δεκαετία '68-'78, με πιο γνωστούς τους Lucio Dalla, Francesco De Gregori, Lucio Battisti και Fabrizio De Andre'. Όλοι τους πολιτικοποιημένοι, μα περισσότερο ο τελευταίος, που υπήρξε και ο πιο συνεπής, και μαζί με τους λιγότερο οικείους Ivan Della Mea, Giovanna Marini, Paolo Pietrangeli, Area -του αδικοχαμένου Δημητρίου Στράτο- και Giorgio Gaber, για να ονομάσουμε μερικούς, προώθησαν ένα νέου τύπου πολιτικό τραγούδι με προσωπικούς διαλόγους και έντονη κοινωνική στάση.

Βεβαίως ο Dalla κατέχει το πιο ψηλό σκαλοπάτι δημοτικότητας μιας και έγραψε πολλά και ιδιαίτερα επιτυχημένα εμπορικά τραγούδια, με περισσότερο γνωστά το "Anna E Marco", "Balla Balla Ballerina", "Come E Profondo Il Mare", "Piazza Grande", μα πάνω απ' όλα το "Caruso" που γνώρισε δέκα επανεκτελέσεις στα ιταλικά και περισσότερες από ξένους καλλιτέχνες. Επιπλέον υπήρξε ο πολυγραφότατος των Cantautori, συνεργάστηκε με πολυάριθμους συναδέλφους του: Francesco De Gregori, Gianni Morandi, Mina, Ornella Vanoni, και το πιο σημαντικό, ίσως, ο θάνατος τον βρήκε ενεργό μουσικό στην αρχή μιας μεγάλης ευρωπαϊκής τουρνέ.

Ούτως, τούτη η μουσική, κοινωνική και ευρύτερα πολιτιστική παράδοση ζει στις ημέρες μας

Συντάχθηκε απο τον/την administrator
Κυριακή, 11 Μάρτιος 2012 23:51 -

μέσα στα τραγούδια και τη στάση δημιουργών όπως οι Modena City Ramblers, οι Banda Bassotti, οι 99Posse, οι Colle der Fomento, οι Assalti Frontali, οι Bandabardo, οι Sud Sound System, οι Bisca, οι Almamegretta, οι Spaccanapoli και τόσοι άλλοι τραγουδοποιοί και συγκροτήματα. Αναπτύχθηκε μέσα στο κίνημα των κοινωνικών κέντρων της δεκαετίας του '90, συνδέθηκε με το κίνημα No Global, τη Γένοβα και τη Φλωρεντία, με το αντιρατσιστικό κίνημα και σήμερα με το κίνημα κατά του Μπερλουσκόνι και της καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης.

Όλοι αυτοί οι δημιουργοί, πέραν των κοινωνικών τους ευαισθησιών και της πολιτικοποίησής τους, δείχνουν εξαιρετική μουσική ευρύτητα, υπερβαίνοντας τις μουσικές ταυτοποιήσεις του παρελθόντος. Το rock, το hip-hop, το drum n' bass και η electronica από τη μια και η πλούσια λαϊκή ιταλική μουσική παράδοση, καθώς και οι μουσικές του κόσμου, από την άλλη, συνθέτουν το μουσικό σύμπαν μέσα στο οποίο γεννιούνται και λειτουργούν τα τραγούδια αυτών των δημιουργών. Και αυτό είναι που κάνει τη σκηνή του σύγχρονου ιταλικού κοινωνικού τραγουδιού τόσο ενδιαφέρουσα.